

FACTSHEET Windmolens en natuur

Wat betekenen windmolens voor de natuur en hoe kunnen we effecten beperken. Onze samenwerkingspartner Amsterdam Wind zette de feiten op een rij.

1. Windmolens zijn schoon en goed voor het klimaat

Voor de meeste dieren leveren windmolens geen problemen op maar juist voordelen. De lucht wordt schoner en we gaan klimaatverandering tegen. Dieren hebben veel last van klimaatverandering. Er zijn diersoorten die hierdoor bedreigd worden. Windmolens voorkomen verdere opwarming van de aarde.

Natuurorganisaties staan verschillend tegenover windmolens. De meeste natuurorganisaties zijn voorstander van windmolens, mits zorgvuldig geplaatst. In natuurgebieden geldt extra voorzichtigheid. Door samenwerking met natuurorganisaties en door goed onderzoek te doen kunnen we dat zoveel mogelijk effecten voorkomen. De Natuur- en milieufederaties werken met checklists en plannen voor natuurinclusieve energietransitie.

2. Wetten en regels

Om eventuele negatieve effecten op flora of fauna te ondervangen, is er de Wet Natuurbescherming.

Voor een windpark in of nabij **Natura 2000-gebieden** moet aangetoond worden dat windturbines geen belangrijke effecten hebben op de planten- en diersoorten of de leefomgeving. Uitzondering op de regel zijn projecten met een groot openbaar belang waarvoor geen alternatieve oplossingen zijn.

Het **Natuurnetwerk Nederland (NNN)** lijkt qua bescherming op Natura 2000-gebieden. Als een windproject de belangrijkste waarden en kenmerken van het gebied aantast, is windenergie niet toegestaan. Ook hier geldt een uitzondering: als er geen redelijk alternatief is, er een dwingende reden van openbaar belang is en als er compensatie plaatsvindt.

3. Windmolens en vogels

Voor vogels geldt dat de windmolen niet zoveel effect mag hebben dat de soort er last van heeft (soortenbescherming). Voor windmolens geldt de norm dat de windmolen minder dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de populatie veroorzaakt. Indien de toename groter is, dan is een

nadere beoordeling op de instandhouding van de populatie nodig. Op basis daarvan kan al dan niet een ontheffing worden verleend. Er zijn een drietal mogelijke effecten op vogels:

1. Aanvaringen (roofvogels, grote vogels)

Windmolens zorgen voor gemiddeld 10 – 20 vogelslachtoffers per windmolen per jaar. Roofvogels, uilen, meeuwen, sterns, reigers en steltlopers botsen relatief vaak. Elk vogelslachtoffer is natuurlijk te betreuren en moeten we zien te voorkomen. Daarbij moeten we niet uit het oog verliezen wat de werkelijke bedreiging is voor vogels: katten, verkeer, elektriciteitsmasten en hoge gebouwen.

Te beperken/voorkomen door: ecologisch onderzoek naar voorkomen van vogels in het zoekgebied, hogere windmolens, een zwarte wiek, een sensor, een stilstandvoorziening bij mist en slecht weer

2. Verstoring leefgebied door geluid en hoge elementen

Vogels kunnen last hebben van verstoring in hun leefgebied en als gevolg daarvan nemen zij wat meer afstand tot de windmolen. Langs drukke snelwegen hebben vogels tot 1 km afstand last van verstoring door het geluid (boven 40 dB(A)). De verstoringafstand door windmolens verschilt per soort en varieert tussen de 100 en 500 m. Gevoelige soorten zijn: grutto, tureluur, broedende weidevogels en overwinterende ganzen en zwanen.

Te beperken/voorkomen door: Windmolens zo dicht mogelijk bij snelweg plaatsen, goede locatiekeuze op basis van ecologisch onderzoek

3. Barrière tussen foerageer en rustgebied

Vogels hebben soms verschillende leefgebieden voor rusten en het zoeken van voedsel. Daar tussenin vliegen ze heen en weer. Het uitvoeren van vogeltellingen en het opstellen van gevoeligheidskaarten met trekroutes en locaties met de laagste risico's voor vogels, maakt inzichtelijk wat de vogelbewegingen en hotspots zijn.

Te voorkomen door: Een zorgvuldige locatiekeuze o.b.v. ecologisch onderzoek. Kies plaatsen met de minste barrièrewerking. Richt op >300 m een kwalitatief goed habitat voor vogels in dat beter is dan de huidige situatie, dit trekt vogels weg van de windmolens. Vogels worden aangetrokken door voedselrijk en divers grasland bijvoorbeeld: extensief grasland, plas-dras, brede akkerranden, stoppelvelden in de winter.

4. Windmolens en vleermuizen

In Nederland leven 21 soorten vleermuizen, waarvan 12 soorten min of meer wijd verspreid voorkomen. Vleermuizen zijn een beschermde diersoort. Dat betekent dat bij elk project elk voorzienbaar slachtoffer onder vleermuizen zoveel als mogelijk moet worden voorkomen. Voor windmolens geldt de norm dat de windmolen minder dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de populatie veroorzaakt. Indien de toename groter is, dan is een nadere beoordeling op de instandhouding van de populatie nodig. Op basis daarvan kan al dan niet een ontheffing worden verleend.

De ene vleermuissoort is kwetsbaarder voor windmolens dan de andere. Daarom wordt er uitgebreid onderzoek gedaan door een ecologisch bureau naar het voorkomen van soorten in het plangebied en de aantallen. In Nederlandse windparken in de open, intensief gebruikte akkers en graslanden vallen maar weinig slachtoffers (1 per turbine per jaar). Bij windturbines langs dijken of in bossen kunnen de aantallen oplopen tot enkele tientallen per jaar.

Te voorkomen door: vermijden van locaties met hoog slachtofferrisico, rekening houden met hotspots voor vleermuizen, detectie, een stilstandsregeling.

5. De natuur versterken

Eén van de manieren om bij te dragen aan de omgeving, is door te investeren in de natuur. Windmolens in natuurlijke gebieden kunnen prima samen gaan, mits goed doordacht. Omdat coöperaties geen winstoogmerk hebben, kunnen zij afspraken met de grondeigenaar, zoals Staatsbosbeheer of een agrariër, over de investering in bossen en vogelweiden. De windmolens kunnen zo een positieve bijdrage leveren wanneer de opbrengsten deels geïnvesteerd worden in de natuur.

Bronnen

- Sovon Vogelonderzoek windturbines 2019, https://www.s-hertogenbosch.nl/fileadmin/Website/Actueel/Projecten/duurzamepolder/rap_2019-89_beerse-overlaat-windturbines.pdf
- Wageningen University & Research , 2020, '[Mortality limits used in wind energy impact assessment underestimate impacts of wind farms on bird populations](#)', *Ecology and evolution*, 4 June 2020
- Bureau Waardenburg, Windnieuws 4, 2018. Verminderen van effecten van windparken op Vleermuizen.